

stubbar uttaneftir

Stjórnin frá

Finska stjórnin leggur frá sær. Avgerðin varð tikin á einum stjórnarfundum seinnarinnar friggjagðaginn. Orsökinn til avgerðina er ósemja í stjórninni um innihaldið í fjárgættaninni fyrri komandi ár.

Fimm flokkar vóru í finsku stjórninni við miðpolitikkaranum, Martti Mittunen, forsætisráðherra, á odda. Hon sat í 293 dagar.

Skjöl horvin

Týðningarmikil skjöl í sambandi við soluna av amerikanskum Loocheed-flogferum til Vesturtýsklands eru á ein lögnað hátt horvin um verjumálaráðnum í Bonn, verður sagt í tíðindum frá vesturtýska verjumálaráðnum.

Tíðindini vórðu borin samstundis sum tað ljóðaði, at vesturtýska stjórnin tíðliga í 1960-unum gjordi avtalu við Loocheed-verksmiðjuna um keyp av 900 Starfighter F-104 flogferum.

Tann persónur, sum skuldsætingar um Loocheed-mutur hava verið settar imóti, er Franz Josef Strauss, sum er formaður fyrri Kristiligu Sosialu Samgonguni, CSU.

Toppfundur í Libanon

Komandi forsetin í Libanon, Elias Sarkis, hevði friggjagðaginn fund við PLO-leiðaran, Yasser Arafat, og umboðsmenn fyrri Arabisku Líguni og Sýrland.

Luttakararnir á toppfundinum viðgjördu fyrri tað mesta prinsippinnihaldið í einari nýggjari vápnahvöld í Libanon.

Til Danmarkar

Saudiarabiski ráðharrin í kommunalum málum, Majed Ibn Abdul Aziz, prinsur, kemur á almenna vitjan í Danmark 29. september, sigur saudiarabiska útvarpið.

Verkfall á

Ford-verksmiðjum

165.000 arbeiðsfólk á verksmiðjum hjá næststørstu bilarframleiðarum í USA, Ford, fóru hósdagin í verkfall fyrri fyrstu ferð í nýggju ár við

Stórur sigur til Sadat

Egyptiski forsetin, Anwar Sadat, fekk meiri enn 99% av øllum gildugum atkvøðum við forsetavalið seinasta hósdeg. Anwar Sadat heldur so stutt fram sum forseti í Egyptalandi tey næstu seks árin.

Gunnar Lange deyður

Fyrrverandi svenski handilsráðharrin, Gunnar Lange, doyði friggjagðaginn eftir drúgvu sjúkalegu. Hann varð 67 ár. Gunnar Lange, sum var handilsráðharrin í næstan fimtan ár, var heitur talsmaður fyrri europeiskum samarbeiði, og var við fyrst í 1950-unum at taka stig til europeiska handilsamarbeiðið EFTA.

Gjörði fangar frælsar

Eitt partisanherlið í Polisario-frælsisrørsluni í Vestursahara gjörði herfyri álop á eitt fongsul nærindis El Aauin og gjörði 20 fangar frælsar, frættist úr Algier.

Sambært tíðindini vórðu 19 marokkanskir hermenn tiknir av døgum og 13 aðrir særdir undir álopinum. Tað verður einki sagt, um nakar partisanur lat liv.

Polisario-rørslan stríðist fyrri Spanska Sahara, sum herfyri misti sjálfstýri sitt.

Prestar mótmæla

Fleiri túsund eysturtýskir protestantiskir prestar løsu í prædikum teirra seinasta sunnudag ein serligan tekst um prestin Oskar Brüsewitz, sum setti eld á seg sjálfan sum mótmæli imóti kommunistiska áganginum imóti kristindóminum.

Kirkjuleiðarar høvdu gjørt eina prædiku, sum prestarnir løsu sum svar til tað, ið eysturtýska pressan hevur skrivað um Oskar Brüsewitz.

kravi um hægri løn, styttri arbeiðstíð og hægri pensjón. Arbeiðsfólkini valdi at fara í verkfall aftan á úrslitaleysar samráðingar millum bilarbeiðarafelagið og leiðsluna á Ford-bilverksmiðjunum.

Lars Chemnitz er imóti fólkaatkvøðum:

EF-limaskapurin avgerast, tá vit hava fingið heimastýri

Grønlandsku veljararnir vóru ov illa upplýstir, áðrenn teir atkvøddu um EF-limaskapin, heldur formaðurin í grønlandska landsráðnum, Lars Chemnitz

Grønland og Felagsmarknaðurin eru komnir hvørjum øðrum meiri við hesi fyra árin, síðani Grønland og Danmark fingi limaskap í EF. Hetta er hent, samstundis sum meiriluti av teimum grønlandsku veljarunum í 1972 vóru imóti grønlandskum limaskapi í EF saman við Danmark. Men rikisfelagsskapurin varð tyngdin á vágskálini, og Grønland gjørdist limur saman við Danmark.

Fyrirminur

Grønlandski limaskapurin hevur í ein vissan mun verið til fyrirminur. Grønlandingar hava fingið stuðul frá EF til ymisk tiltøk og gjøgnum studningsveitanir til vinnuliga útbúgving. Samstundis er Grønland farið at spæla ein alt størri leiklut í spurninginum um, hvussu tann endaligi EF-fiskivinnupolitikkurin skal siggja út. Roknað verður við, at eisini Felagsmarknaðarlondini fara at flyta út síni fiskimørk — sokallað búskaparligi øki upp á 200 fjórðingar — og ein slik útflyting kemur eisini at umfata Grønland.

Alt hetta er hent, meðan formaðurin í grønlandska landsráðnum, Lars Chemnitz, hevur spælt ein týðandi leiklut.

EUROPA — eitt tíðarrir, sum viðger ymiskar EF-spurningar — hevur havt eina samrøðu við Lars Chemnitz. Til spurningin, á hvørjum øki EF-limaskapurin hevur havt størstan týðning fyrri Grønland, svarar Lars Chemnitz:

— Tað er uttan iva á tí sosiala økinum. Okkara limaskapur í EF saman við tí danska er so nýggjur enn, at tað annars er ov tíðliga at siga nakað um týðningin. Men vit hava notið gott av EF í sambandi við vinnuliga útbúgvingina. Tað sama er galdandi fyrri sosialgrunnin hjá EF, haðani vit hava fingið stuðul, og frá Regionalgrunninum og Europeiska liggjargarbankanum, sum hava veitt bæði studningar og lán. Á tí sosiala og útbúgvingarliga økinum hava vit veruliga kent stórar fyrirminur av at vera limir í EF. Í hesum sambandi hava vit kunna skipað fyrri útbúgvingarskeiðum, sum ikki høvdu verið gjørlig, vóru vit ikki limir í EF.

Fiskivinnupolitikkur

Lars Chemnitz sigur seg vera

Lars Chemnitz: — Eg eri imóti fólkaatkvøðum sum slikum

væl nøgdan við uppskotið til ein felags fiskivinnupolitikk við víkjandi einum 200 fjórðinga búskaparligum øki.

— So leingi sum vit hava okkara seravtalar er eg nøgdur við støðuna. Men prinsippini í uppskotinum EF-fiskivinnupolitikkinn hava ikki okkara áhuga. Tey ganga í mongum færum imóti ICNAF-avtalunum. Vit halda, at tað er langt til Keyptmannahavnar, og tað er enn longri til Bruxelles.

Men tað eru eisini fyrirminur við uppskotinum hjá Felagsmarknaðinum. Eitt nú moguleikarnir fyrri at loyva fremmandum fiskifærum at veiða við vesturgrønlandsku strendurnar. Á teimum leiðunum hava fyrri tað mesta russar, norðmenn, feroingar, spaniolar og portugisgar roynt, og um Felagsmarknaðurin kann hjálpa okkum í royndunum til at avmarka fiskiveiðuna, so verður ein bati í tí hóast okkurt av EF-limalandunum, m.o. Týskland, fær loyvi at veiða innan fyrri eitt møgult búskaparligt øki.

Síðani toskaveiðan er minkað burtur í einki er áhugin vendur imóti rækjufiskiskapinum. Ikki minst, tí eini 43 fremmand fiskifor eru skrásett at veiða rækju fram við vesturgrønlandsku strendurnar.

Lars Chemnitz sigur, at álitið hjá grønlandingum verður rækj-

urnar. Toskastovnurin hevur verið fyrri ovurveiðu, og tí mugu oll tiltøk setast í verk til tess at verja rækjastovnin.

Heimastýrið

Um heimastýrið og EF-limaskap sigur Lars Chemnitz:

— Vit, sum vóru fyrri grønlandskum limaskapi í EF við valið í 1972, fingi ikki viðhald. Nøkur, og tað vil serliga siga Sjúmutrøslan, hevur sum yvirskrift, at grønlandski limaskapurin eigur at verða uppsagdur. Eg eri av teirri áskoðan, at støða eigur ikki at takast til henda spurning fyrri enn Grønland hevur fingið heimastýri. Tað vil siga í fyrsta lagi aftan á 1. januar 1979.

Lars Chemnitz sigur, at ein nýggj fólkaatkvøða má haldaast um eina víðari støðutakan til grønlandskan limaskap í EF.

— Men eg haldi ikki, at veljararnir høvdu fingið nógv góða upplýsing, áðrenn teir fóru til valborðið seinast. Týðligt dømi um hetta var ósemjan, sum gjørdist millum bæði viðhaldsmenn og móttøðumenn. Tí eri eg persónliga imóti fólkaatkvøðum sum slikum. Politikkarnir eru valdir til at arbeiða fyrri veljararnar, og tí kenna málini til botns. Tí eiga tað eisini at verða politikkarnir, sum taka avgerðirnar, sigur Lars Chemnitz.